

Aiesopimus Mikkelin seudun liikennejärjestelmän kehittämistä

Päivitys vuosille 2022–2025

1 SOPIJAOSAPUOLET

Tämä aiesopimus on tehty seuraavien osapuolten välille:

- Mikkelin kaupunki
- Juvan kunta
- Kangasniemen kunta
- Hirvensalmen kunta
- Mäntyharjun kunta
- Pertunmaan kunta
- Puumalan kunta
- Etelä-Savon maakuntaliitto
- Pohjois-Savon ELY-keskus
- Etelä-Savon ELY-keskus
- Miksei Oy

2 SOPIMUKSEN TAUSTA JA TAVOITTEET

Tämä aiesopimus on sopijaosapuolten yhteinen näkemys Mikkelin seudun liikennejärjestelmän kehittämisestä sekä lähivuosina toteutettavista ja edistettävistä toimenpiteistä. Vuonna 2011 valmistuneen Mikkelin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman ohella tämän aiesopimuksen keskeisenä lähtökohtana ovat vuonna 2015 hyväksytty Itä-Suomen liikennestrategia, jonka päivittäminen on käynnistetty syksyllä 2021. Maaliskuussa 2021 on hyväksytty Etelä-Savon maakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma, jonka toimeenpanossa seudullinen liikennejärjestelmätyö on keskeisessä roolissa. Taustalla on myös ensimmäistä kertaa laadittu valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma, Liikenne12.

Viimeisimmissä alueellisissa strategisissa suunnitelmissa on nostettu esiin ns. kumppanuusajattelu. Sitä tulee jatkossa soveltaa vahvasti myös Mikkelin seudulla, vaikka seutu ei kuulukaan MAL-sopimusmenettelyyn. Yhtenä esimerkkinä kumppanuusajattelusta on syksyllä 2021 käynnistetty laaja, koko viitoskäytävän kattava aluekehityshanke, jossa myös Mikkelin seutu on tiiviisti mukana.

Sopimus on jatkoa vuosille 2017–2019 ajoitetulle aiesopimukselle, jonka toteuttamista on koordinoitunut säännöllisesti kokoontuva Mikkelin seudun liikennejärjestelmätyöryhmä. Sopimus on toteutunut suhteellisen hyvin. Aiesopimuskauden käyttäjäryhmäkohtaisia teemavuosia ja painotuksia on noudatettu. Kaikkia kolmea toimenpidekokonaisuutta on edistetty ja suunnitellut hankkeet ovat toteutuneet hyvin.

Sopimuksen laadinnan yhteydessä on varmistettu, että Mikkelin seudun liikennejärjestelmätyö liittyy tiiviisti koko Itä-Suomen liikennejärjestelmän kehittämiseen ja vastaa sekä valtakunnallisiin että alueellisiin kehittämistavoitteisiin.

Tällä aiesopimuskaudella painotetaan erityisesti seuraavassa listassa vahvennetusti esitetyjä Itä-Suomen liikennestrategian tavoitteita:

Elinkeinoelämän kuljetukset

- Raakamaidon päivittäinen keräilyketju on toimintavarma
- Energiatuotannon biopolttoaine- ja turvekuljetukset ovat täsmällisiä
- **Metsäteollisuuden puukuljetusketju turvaa häiriöttömän tuotannon**
- Käytössä on useampia kustannustehokkaita kuljetusvaihtoehtoja
- **Logistiikkayhteistyö tukee tehokkuutta ja synergiaetujen saavuttamista**
- Pitkämatkan kuljetusten matka-aika on ennakoitavissa
- **Toimivat ja nopeat tietoliikenneyhteydet tukevat yritystoimintaa**

Ihmisten liikkuminen

- **Arjen matkoja varten on käytettävissä liikkumista helpottavia palveluita sekä taajamissa että haja-asutusalueilla**
- **Kävely ja pyöräily taajamissa on helppoa ja turvallista**
- Päivittäiset matkat on mahdollista tehdä joukkoliikenteellä kaupunkiseuduilla sekä suurimpien taajamien ja keskuskaupunkien välillä
- **Ikääntyneille on kotona asumisen mahdollistavat liikkumis- ja kuljetuspalvelut**
- Henkilöautomatkat maakuntakeskusten välillä ja rajanylityspaikoille ovat ennakoitavia, sujuvia ja nopeita
- Pitkänmatkan joukkoliikenteessä vuorotarjonta paranee, matka-aika lyhenee ja hinnat ovat kohtuullisia
- **Liikkumisen ajantasainen informaatio on helposti ja mobiilisti saatavissa**
- **Matkojen ostaminen on helppoa ja ”liput” ovat yhteiskäyttöisiä**
- Matkaketjun solmupisteissä kulkutavan vaihtaminen ja liityntä sujuvaa

3 TOIMENPITEET

Aiesopimus sisältää keskeisimmät liikennejärjestelmän kehittämistoimenpiteet vuosina 2021–2025. Sopijaosapuolet sitoutuvat toimivaltansa ja käytettävissään olevien resurssien puitteissa toteuttamaan ja edistämään hankkeiden ja toimenpiteiden toteutumista. Kunkin toimenpiteen vastuuorganisaatiosta, rahoitusjaosta ja ohjauksesta sovitaan erikseen tarkemman ohjelmoinnin yhteydessä. Toimenpiteiden toteuttamiseen voi osallistua myös sopimuksessa mainitsemattomia osapuolia. Toimenpiteet ohjelmoidaan ja viedään sopijapuolten päätöksentekoon osana jatkuvaa liikennejärjestelmätyötä. Yhden organisaation vastuulla tai päätäntävällässä olevia toimenpiteitä ei ole otettu mukaan tähän sopimukseen.

Yhtenä keskeisenä toimenpiteenä on Mikkelin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman päivittäminen. Seudulla tarvitaan ajantasainen yhteenvetotieto liikennejärjestelmän tilasta, tavoitteista ja yhteisesti linjattu suunnitelma liikenteen kehittämiseksi. Suunnitelman yhteydessä on syytä tarkastella myös maankäytön ja liikennejärjestelmän kehittämisen seudullinen yhteensovittaminen. Suunnitelman päivittäminen on alustavasti ajoitettu vuodelle 2024 ja suunnitelma ohjelmoidaan vuonna 2023. Tämän aiesopimuskauden loppuvuosien toimenpiteet tarkennetaan suunnitelman pohjalta.

Aiesopimuskaudella toteutettavat toimenpiteet on ryhmitelty seuraaviin toimenpidekokonaisuuksiin:

1. Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen
2. Sujuvat matkaketjut
3. Logistiikan kehittäminen
4. Tietoliikenne

Toimenpidetaulukot:

Mikkelin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman laatiminen

Toimenpide	Vastuuta-ho	Ajoitus	Kustannusarvio
Liikennejärjestelmäsuunnitelman ohjelmointi	Lj-työryhmä	2023	- €
Liikennejärjestelmäsuunnitelman laadinta	Lj-työryhmä	2024	70 000 €

Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen

Toimenpide	Vastuuta-ho	Ajoitus	Kustannusarvio
Edistämishjelman laadinta	Kunnat, POS-ELY	2023	60 000 € (valti-onavustus)
Kävelyn ja pyöräilyn investointihankkeet	Kunnat	2024	(valtionavustus)
Pyörämatkailun kehittämistoimenpiteet (tarkentuu edistämishjelmassa)	Lj-työryhmä	2022-	
Keskeisten taajamien liikenneympäristö- jen kehittämissuunnitelmat	Litutyö-ryhmät	2022-	
Kävelyn ja pyöräilyn aktivointitoimenpitei- den toteuttaminen jokaisessa kunnassa	Lj-työryhmä	2023-	50 000 € (valti-onavustus)

Sujuvat matkaketjut

Toimenpide	Vastuuta-ho	Ajoitus	Kustannusarvio
Joukkoliikenteen informaatio-, lippu- ja maksujärjestelmien kehittäminen	ELY, kun-nat	2022-	
Savon radan junaliikenteen vuorotarjon-nan varmistaminen (edunvalvonta)	Kunnat, liitto	2022-	
Poikittaisyhteyksien kehittäminen (Vt4:n liitynnät, idän suunnan vuorotarjonta)	ELY, kun-nat	2022-	
Matkailuliikenteen matkaketjujen palvelu-tason jatkuva kehittäminen	Miksei, lj-työryhmä	2022-	
Joukkoliikenteen solmupisteiden ja pää-pysäkkien kehittämistoimenpiteet (mm. liikenteen palvelualueiden tarveselvityk-sen pohjalta)	Lj-työryhmä	2022-	
Joukkoliikenteen ja henkilökuljetusten suunnittelu- ja hankintayhteistyön tarve-selvitys ja kokonaissuunnitelman ohjel-mointi	Lj-työryhmä	2022	10 000 €
Joukkoliikenteen ja kuntien henkilökulje-tusten kokonaissuunnitelman laadinta	Osallistu-vat kunnat, PoS-Ely	2023	60 000 €

Logistiikan kehittäminen

Toimenpide	Vastuuta-ho	Ajoitus	Kustannusarvio
Vt5 käytävän logistiikka-alueiden yhteis-kehittäminen ja -markkinointi	Miksei Oy	2017	Hankerahoitus?
Liikenteen palvelualueiden tarveselvitys (lepo- ja taukopaikat, logistiikka-alueet, lataus- ja tankkauspaikat, joukkoliiken-teen solmut, liikenteen valvonta-alueet)	ELY-keskus, kunnat	2023	50 000 € (hanke- rahoitus?)
Puutavaran kuormaus- ja välivarastoalu-eiden tarve- ja toteutettavuusselvitys	ELY-keskus, kunnat	2024	30 000 €
Vesikuljetusten kehittämisselvitys	Liitto	2023	50 000 €

Tietoliikenne

Toimenpide	Vastuuta- ho	Ajoitus	Kustannusarvio
Älyliikenteen pilotointihanke seudulla	Miksei, liitto	2024	
Selvitys liikkumistarpeen minimoimiseksi ja monipaikkaisuuden hyödyntämiseksi seudulla (tietoliikennevaatimukset)	Liitto	2023	

Toimenpidekokonaisuuksien kuvaukset:

Tarkennetut kuvaukset toimenpiteistä ja vaikutusarviot.

4 SEURANTA JA SOPIMUKSEN PÄIVITTÄMINEN

Aiesopimuksen toteutumisen seurannasta vastaa sopimusosapuolten edustajien muodostama Mikkelin seudun liikennejärjestelmätyöryhmä. Työryhmä laatii vuosittain yhteenvedon sopimuksen toteutumisesta ja ohjelmoi sen pohjalta seuraavan vuoden toiminnan. Samassa yhteydessä tarkistetaan, vastaako aiesopimus edelleen seudun yhteistä tahtoa tai edellyttävätkö toimintaympäristön muutokset aiesopimuksen päivittämistä.

Osana seurantaa tarkistetaan myös aiesopimuksen linjausten vieminen seudun ja kuntien strategioihin. Liikennejärjestelmätyöryhmän kuntaedustajat vastaavat vuosittain tilanteen seuraamisesta omien kuntiensä osalta.

Liikennejärjestelmäsuunnitelman päivityksen yhteydessä käydään läpi kattavasti seudun liikennejärjestelmän nykytila sekä kehittämistarpeet ja -tavoitteet. Seuraava aiesopimus laaditaan päivitetyn suunnitelman pohjalta.